

Szabados Ferenc Testvére, Ernő Munkaszolgálatban

Ez Ernő bátyám munkaszolgálatosként. 1943-ban készült a kép.

Ernő 1910-ben született Ilken. Vásárosnaményban végezte polgári iskoláit. Jenő bátyámhoz és hozzám hasonlóan ő is szabónak tanult. Amikorra Ernő és én is kidolgoztuk a tanoncéveinket, már ott várt bennünket a postán a pénz a vonatjegyre. Mindannyian csatlakoztunk Jenőhöz, aki Pesten a Baross utcában nyitott szabóműhelyt [Később Béla öccsük is csatlakozott hozzájuk. -- A szerk.]. Mindketten Budapesten változtatták meg Schwartzról Szabadosra a nevüket, Jenő 1936-

ban, Ernő 1937-ben. Én 1937-ben csatlakoztam a két idősebb testvéremhez Pestre. Nagyon néztem, amikor megérkeztem Pestre, hogy a testvéreim tréflit esznek.

Ernőt és Jenőt Esztergomba hívták be munkaszolgálatra 1942-ben. Onnan előbb Vácra, majd Budapestre kerültek. Innen vitték ki őket Ausztriába. Jenő lelkileg erősebb volt, és Ernő neki köszönhette, hogy túlélte a munkaszolgálatot. Mauthausenben szabadultak fel. Ernő Jenő nélkül bizonyára elpusztult volna. Ha kellett, a hátán vitte, ha kellett, élelmiszert lopott neki, és ő tartotta benne egyébként is a lelket. Ezt onnan tudom, hogy Ernőnek sikerült hazavergődnie. Jenőt azonban még Ausztriában lelőtte egy részeg orosz katona. Nem a bátyám volt az egyetlen áldozata. Ernő utód nélkül halt meg.

Mikor a háború után megtudtam, hogy Ernő bátyjám és Béla öcsém is megmaradt, gondoltuk, hogy együtt kellene kezdeni valamit. Együtt kezdtünk dolgozni Pesten. A munkahely a Baross utcában egy szabóműhely volt, ahol a testvéremmel, az Ernővel együtt dolgoztunk továbbra is. Jenő a környéken még a háború előttről ismert szabó volt. Ha elmentem valahová, és megmondtam, hogy a Jenő testvére vagyok, mindenütt kaptam hitelt, mindent. Így átvergődtünk, nem azt mondom, hogy meggazdagodtunk, de megértünk sok mindent, és végigcsináltuk, amit kellett.

Ernőnek volt kisiparos engedélye. Én pedig alkalmazottként voltam nála bejelentve. A háború után két-három évvel, úgy 1947 és 1949 között tartottak nálunk házkutatást. Azt mondták, hogy burzsujok vagyunk. Igen, és az udvart el akarták venni. Államosítani akarták a házat, de aztán sikerült visszaperelni. Meg bejöttek, el akarták foglalni a lakást meg mindent. Azt állították, hogy gazdagok vagyunk. A műhelyben azzal foglalkoztak, hogy nekünk milyen gyönyörű cipő van a lábunkon. Képzeld, milyen gyönyörű cipő lehet az ember lábán, ha meztelen!

Sajnos a Béla öcsémnek el kellett mennie dolgozni, mert különben az államosítás veszélye fenyegetett volna bennünket. Szegény, a Május 1. Ruhagyárban talált munkát, és nagyon keservesen dolgozott. Éjszaka, két meg három műszakban is dolgozott. Este bement 10-re dolgozni, reggel úgy jött haza mindig, mint aki részeg. Lépjél be a pártba, rögtön kiemelünk vezetőnek -- mondták neki. Nem tudta megtenni azért a pár krajcárért, és inkább végigcsinálta a gyárat.